

Prof. Kujtim DEDEJ Evis SPAHIU Zana Konçi

MATEMATIKA

PLANI MËSIMOR MATEMATIKA 5

*Për klasën e pestë të shkollës 9-vjeçare
Viti shkollor 2011-2012*

Prof. Kujtim DEDEJ Evis SPAHIU Zana Konçi

FLETË PUNE MATEMATIKA

*Materiali që ju paraqitet përmban
në mënyrë të detajuar vetëm planin mësimor
me synime të përgjithshme,
objektiva sipas linjave dhe
për çdo orë mësimore.*

*Në ndihmë të mësuesve
të lëndës së matematikës
kemi përgatitur edhe:
"Libri I mësuesit - MATEMATIKA 5".*

**LIBRI I MËSUESIT
MATEMATIKA 5**

shblsh e re

PLANI MËSIMOR MATEMATIKA 5

Për klasën e pestë të shkollës 9-vjeçare
Viti shkollor 2011-2012

shblsh e re

KREU I Numrat deri në 1 000 000 000

Objektiva

- Të përdorin numrin natyror deri te miliardat, për të shprehur sasi dhe për të krahasuar, radhitur e rrumbullakosur numra natyrorë;
- Të lexojë dhe të shkruajë numra natyrorë deri te miliardat, duke kuptuar lidhjen ndërmjet vendit të çdo shifre me vlerën e saj;
- Të lexojë dhe të shkruajë numra me shenjë (pozitivë ose negativë);
- Të lexojë dhe të shkruajë numra thyesorë;
- Të përdorin në situata konkrete të thjeshta, kuptimin e numrit thyesor, të numrave dhjetorë dhe të numrave negativë;
- Të lexojë dhe të shkruaj numra dhjetorë me një shifër pas presjes, duke kuptuar lidhjen ndërmjet vendit të çdo shifre me vlerën e saj;
- Të rrumbullakojnë numrat natyrorë me jo më shumë se 6 shifra në dhjetëshe, qindëshe, mijëshe, dhjetëmijëshe e qindmijëshe të plota;
- Të rrumbullakojnë numrat dhjetorë me një shifër pas presjes, në numra natyrorë.

KREU II Mbledhja dhe zbritja

Objektiva

- Të mbledhë me shkrim, numra natyrorë deri te miliardat;
- Të zbresin me shkrim, dy numra natyrorë deri te miliardat;
- Të mbledhin e zbresin me mend, numrat deri katërshifrorë: dhjetëshe të plota, qindëshe të plota, mijëshe të plota, pa kalim e prishje të dhjetës, qindëshe e mijëshe;
- Të kryejë mbledhje e zbritje të numrave thyesorë me emërues të njëjtë;
- Të kryejë mbledhje dhe zbritje të dy numrave thyesorë me emërues të ndryshëm;
- Të mbledhin dhe të zbresin dy numra me shenjë vetëm duke i konkretizuar veprimet në boshtin numerik;
- Të interpretojnë veprimet (zbritja si veprim i kundërt i mbledhjes, pjesëtimi si veprim i kundërt i shumëzimit, shumëzimi si mbledhje e përsëritur etj.);
- Të përdorin kuptimin e numrit dhe të veprimeve me të, për të zgjidhur probleme të thjeshta me të dhëna nga mjedisi rrethues dhe nga jeta e përditshme;
- Të kryejë mbledhje dhe zbritje të numrave dhjetorë në raste të thjeshta konkrete;
- Të vlerësojë paraprakisht rezultatin e veprimeve duke rrumbullakuar numrat;

KREU III Gjeometria në plan dhe në hapësirë

Objektiva

- Të dallojë dhe emërtojë figura të thjeshta gjeometrike, katror, drejtkëndësh, trekëndësh, paralelogram, romb, rreth etj.;
- Të përcaktojë dhe përshkruajnë figurat me anë të vetive të tyre specifike;
- Të njohin veti të paralelogramit dhe të familjes së tij, drejtkëndësh, romb dhe katror;
- Të vizatojë me vegla, figura gjeometrike kur jepen elementë të caktuar të tyre;
- Të emërtojë këndet: i drejtë, i ngushtë, i gjerë, i shtrirë;
- Të dallojnë dhe emërtojë trupa gjeometrikë: kub, cilindër, prizëm, piramidë, kon, sferë;
- Të përshkruajë disa trupa të thjeshtë gjeometrikë: kub, kuboid nëpërmjet vetive specifike;
- të modelojnë disa trupa gjeometrikë (me hapje të gatshme, me plastelinë etj).

KREU IV Shumëzimi dhe pjesëtimi i numrave natyrorë

Objektiva

- Të shumëzojë me shkrim në shtyllë, një numër natyror me jo më shumë se 6 shifra, me një numër natyror treshifror;
- Të pjesëtojë me shkrim, numra natyrorë me jo më shumë se 6 shifra, me një numër treshifror;
- Të interpretojë veprimet, pjesëtimi si veprim i kundërt i shumëzimit, shumëzimi si mbledhje e përsëritur;
- Të përdorin kuptinin e numrit dhe të veprimeve me të (shumëzim dhe pjesëtim) për të zgjidhur probleme të thjeshta me të dhëna nga mjedisi rrethues dhe nga jeta e përditshme;
- Të kryejë shumëzimin dhe pjesëtimin e numrave dhjetorë dhe natyrorë në raste të thjeshta.

KREU V Numrat dhjetorë dhe të plotë. Thyesat

Objektiva

- Të kryejë mbledhje dhe zbritje të numrave thyesorë me emërues të njëjtë;
- Të kryejë mbledhje dhe zbritje të numrave thyesorë me emërues të ndryshëm;
- Të kryejë mbledhje dhe zbritje të numrave dhjetorë në raste të thjeshta konkrete;

- Të vlerësojë paraprakisht rezultatin e veprimeve duke rrumbullakuar numrat;
- Të përdorin në situata konkrete të thjeshta, kuptimin e numrit thyesor, të numrave dhjetorë dhe të numrave negativë;
- Të krahasojë numrat dhjetorë e thyesorë;
- Të lexojë dhe të shkruaj numra dhjetorë me një shifër pas presjes, duke kuptuar lidhjen ndërmjet vendit të çdo shifre me vlerën e saj.

Kreu VI Matja. Kuptimi dhe përdorimi i matjes

Objektiva

- Të zgjedhin njësitë e përshtatshme jo standarde e standarde të matjes (gjatësisë, sipërfaqes, vëllimit, kohës) si dhe veglat e përshtatshme për të kryer matje në situata nga jeta e përditshme, apo që lidhen me lëndët e tjera që zhvillohen në shkollë;
- Të matin gjatësi duke përdorur njësitë standarde milimetrin, centimetrin, metrin, kilometrin veç e veç, ose të kombinuara;
- Të gjejnë masën e sendeve, duke përdorur si njësi standarde grammin, kilogramin, kuintalin dhe tonin veç e veç ose të kombinuara;
- Të matin kohën duke përdorur njësitë standarde: sekondë, minutë, orë, ditë, muaj, vit , etj.
- Të këmbëjnë njësitë e matjes së gjatësisë, masës e kohës në situata të thjeshta konkrete;
- Të këmbëjnë monedha e kartmonedha;
- Të gjejnë masën e këndit me raportor;
- Të parashikojnë me afërsi, përfundimin e një veprimtarie matëse

Kreu VII Algjebër

Objektiva

- Të përdorin kutizën dhe shkronjën si vendmbajtëse e numrit (për të gjetur vlerën e shprehjeve të thjeshta, për të paraqitur vetitë e veprimeve);
- Të modelojnë marrdhënie të caktuara numerike nëpërmjet shkronjave;
- Të gjejnë vlerën numerike të shprehjeve të thjeshta shkronjore me jo më shumë se tre veprime;
- Të zgjidhë ekuacione në bashkësinë e numrave natyrorë me tentativë dhe operatorë të kundërt dhe sipas kuptimit të veprimit (EMBED Equation.DSMT4);
- Të zgjidhin inekuacione me tentativë në një bashkësi të dhënë të numrave natyrorë

me jo më shumë se dy veprime. P.sh. cilët nga numrat $EMBED Equation.DSMT4$ janë zgjidhje të inekuacionit, $x + 1 > 3$

- Të plotësojë modele të thjeshta numerike, të dhëna në trajtë vargu, me tabela, me diagramë shigjetore;
- Të paraqesin dhe të modelojnë situata të thjeshta konkrete varësie, me anën e funksioneve të trajtës: $EMBED Equation.DSMT4$
- Të paraqesin në mënyra të ndryshme funksionet e trajtave të mësipërme;
- Të gjejnë çiftë të radhitur numrash për funksione të paraqitur me mënyra të ndryshme (si me tabelë, me diagramë shigjetore, me grafikë dhe formulë).

KREU VIII Shndërrime gjeometrike

Objektiva

- Të ndërtojë boshtin numerik dhe koordinatat e pikës;
- Të përdorin koordinatat për të përcaktuar vendndodhjen në rrjetin koordinativ;
- Të gjejnë (shënojnë) pikën në rrjetin koordinativ, kur jepen koordinatat e saj;
- Të zmadhojnë dhe zvogëlojnë figura të dhëna në rrjetin koordinativ;
- Të dallojnë dhe të emërtojnë shndërrime gjeometrike të thjeshta si: simetria sipas një drejtëze, zhvendosja paralele gjatë veprimtarive praktike, si dhe duke vëzhguar sendet dhe lëvizjet në mjedisin përreth;
- Të dallojë figurat me drejtëz simetrie;
- Të vizatojë në rrjetin koordinativ, simetrikën e një figure të dhënë në lidhje me një drejtëz paralele me boshtet;
- Të zhvendosin paralelisht në boshtin koordinativ, figura të thjeshta me anë të vizatimit.

KREU IX Statistikë dhe probabilitet

Objektiva

- Të klasifikojë në mënyra të ndryshme një bashkësi, sipas kritereve e vetive të elementeve të saj (madhësi, formë, ngjyrë etj.);
- Të grumbullojë të dhëna nga burime të ndryshme apo nëpërmjet anketave dhe t'i paraqesin ato me tabela dhe diagrama;
- Të interpretojë tabela dhe diagrama me të dhëna të thjeshta atistikore;
- Të përdorin kuptimin intuitiv të mundësisë në eksperimente të thjeshta, konkrete ose të imagjinuara;
- Të gjejnë mesataren aritmetike të disa të dhënave (me numra të plotë).

PËRMBAJTJA

KREU I

- Mësimi 1.1 Përsëritje. Numrat deri në 1 000 000
Vazhdimi i mësimit 1.1
- Mësimi 1.2 Renditja dhe krahasimi i numrave deri në 1 000 000
- Mësimi 1.3 Numrat romakë
- Mësimi 1.4 Kuptimi i numrave deri 1 000 000 000
- Mësimi 1.5 Leximi dhe shkrimi i numrave të mëdhenj
- Mësimi 1.6. Vlerat e shifrave në klasa të ndyshme
- Mësimi 1.7 Renditja e numrave të mëdhenj
- Mësimi 1.8 Krahasimi i numrave të mëdhenj
- Mësimi 1.9 Rrumbullakimi i numrave 4 – shifrorë
Vazhdimi i mësimit 1.9
- Mësimi 1.10. Rrumbullakimi i numrave deri në 6 shifra.

KREU II

- Mësimi 2.1. Vetitë e mbledhjes
Vazhdimi i mësimit 2.1
- Mësimi 2.2 Vetitë e mbledhjes
- Mësimi 2.3 Mbledhja me mend
Vazhdimi i mësimit 2.3
- Mësimi 2.4 Mbledhja me shumë deri 1 000 000
- Mësimi 2.5 Mbledhja me më shumë se dy mbledhorë
- Mësimi 2.6 Mbledhja me shumë deri 1 000 000 000
- Mësimi 2.7. Zbritja si veprimi i kundërt i mbledhjes
- Mësimi 2.8 Vetia themelore e zbritjes
Vazhdimi i mësimit 2.8
- Mësimi 2.9 Zbritja me mend
- Mësimi 2.10 Zbritja e numrave deri në 1 000 000
- Mësimi 2.11 Zbritja e numrave deri në 1 000 000 000
- Mësimi 2.12 Problema me mbledhje dhe zbritje

KREU III

- Mësimi 3.1 Drejtëzat dhe këndet
- Mësimi 3.2 Largesat e një pike nga një drejtëz
- Mësimi 3.3 Shumëkëndësha
Vazhdimi i mësimit 3.3
- Mësimi 3.4 Trekëndëshi
- Mësimi 3.5 Paralelogrami. Drejtkëndëshi

- Mësimi 3.6 Katrori. Rombi
- Mësimi 3.7 Rrethi
- Mësimi 3.8 Trupat gjeometrikë
- Mësimi 3.9 Kubi. Kuboidi
- Mësimi 3.10 Piramida
- Mësimi 3.11 Prizmi
- Mësimi 3.12 Cilindri. Koni. Sfera

KREU IV

- Mësimi 4.1 Shumëzimi si mbledhje e përsëritur
- Mësimi 4.2 Shumëzimi me 10, 100, 1000
- Mësimi 4.3 Vetitë e shumëzimit
Vazhdimi i mësimi 4.3
- Mësimi 4.4 Shumëzimi në shtyllë
- Mësimi 4.5 Shumëzimi me faktorë që mbarojnë me zero
- Mësimi 4.6 Shumëzimi me një numër dyshifror
- Mësimi 4.7 Shumëzimi me një numër 3-shifror
- Mësimi 4.8 Shumëzimi me faktorë që kanë zero
- Mësimi 4.9 Shumëfishat e një numri.
Shumëfishi më i vogël i përbashkët (sh.v.p)
- Mësimi 4.10 Pjesëtimi
- Mësimi 4.11 Pjesëtimi me 10, 100, 1000
- Mësimi 4.12 Vetitë të pjesëtimit
Vazhdimi i mësimi 4.12
- Mësimi 4.13 Pjesëtimi me një numër njëshifror
- Mësimi 4.14 Pjesëtimi me një numër dyshifror
- Mësimi 4.15 Raste të veçanta pjesëtimi
- Mësimi 4.16 Pjesëtimi me një numër treshifror
- Mësimi 4.17 Pjesëtuesit e një numri
- Mësimi 4.18 Problema

KREU V

- Mësimi 5.1. Kuptimi për thyesat
- Mësimi 5.2. Thyesa më të mëdha se 1
Vazhdimi i mësimi 5.2
- Mësimi 5.3 Numrat e përzier
Vazhdimi i mësimi 5.3
- Mësimi 5.4 Thyesa të barabarta
Vazhdimi i mësimi 5.4

- Mësimi 5.5 Kthimi i thyesave në thyesa me emërues të njëjtë
Vazhdimi i mësimit 5.5
- Mësimi 5.6 Mbledhja e thyesave
- Mësimi 5.7 Zbritja e thyesave
- Mësimi 5.8 Problema
- Mësimi 5.9 - 5.10 Kuptimi i numrave dhjetorë
Vazhdimi i mësimit 5.9 - 5.10
- Mësimi 5.11 Krahasimi i numrave dhjetorë
- Mësimi 5.12 Rrumbullakimi i numrave dhjetorë
- Mësimi 5.13 Mbledhja dhe zbritja e numrave dhjetorë
- Mësimi 5.14 Numrat e plotë
Vazhdimi i mësimit 5.14
- Mësimi 5.15 Krahasimi i numrave me shenjë
- Mësimi 5.16 Mbledhja dhe zbritja e numrave me shenjë
Vazhdim i mësimit .

KREU VI

- Mësimi 6.1- 6.2 Njësitë matëse të gjatësisë. Matja
Vazhdimi i mësimit 6.1 – 6.2
Vazhdimi i mësimit 6.1 – 6.2
- Mësimi 6.3 – 6.4 Veprime me njësitë e gjatësisë. Perimetri
Vazhdimi i mësimit 6.3 – 6.4
Vazhdimi i mësimit 6.3 – 6.4
- Mësimi 6.5 Njësitë matëse të sipërfaqes
Vazhdimi i mësimit 6.5
- Mësimi 6.6 Sipërfaqja e drejtkëndëshit
- Mësimi 6.7 Sipërfaqja e katrorit
- Mësimi 6.8 – 6.9 Njësitë matëse të vëllimit
Vazhdimi i mësimit 6.8 – 6.9
- Mësimi 6.10 Vëllimi i kubit. Vëllimi i kuboidit
- Mësimi 6.11 Masa e këndit. Grada
Vazhdimi i mësimit 6.11
- Mësimi 6.12 Ndërtimi i këndeve. Masa e tyre
Vazhdimi i mësimit 6.12
- Mësimi 6.13 – 6.14 Veprime me njësitë matëse të masës
Vazhdimi i mësimit 6.13 – 6.14
- Mësimi 6.15 – 6.16 Veprime me njësitë matëse të kohës
Vazhdimi i mësimit 6.15 – 6.16
Vazhdimi i mësimit 6.15 – 6.16
- Mësimi 6.17 Monedhat

KREU VII

- Mësimi 7.1 Shkronjat si vendmbajtëse numrash
- Mësimi 7.2 Shkronjave në vetitë e veprimeve dhe në formula
Vazhdimi i mësimi 7.2
- Mësimi 7.3 Kuptimi për shprehjet shkronjore
Vazhdimi i mësimi 7.3
- Mësimi 7.4-7.5 Vlera e shprehjeve shkronjore
Vazhdimi i mësimi 7.4-7.5
- Mësimi 7.6 Ekuacioni. Inekuacioni
- Mësimi 7.7 Zgjidhja e ekuacioneve me operatorë të kundërt
- Mësimi 7.8 Zgjidhja e ekuacionit sipas kuptimit të veprimit
Vazhdimi i mësimi 7.8
- Mësimi 7.9 Zgjidhja e ekuacionit sipas kuptimit të veprimeve
Vazhdimi i mësimi 7.9
- Mësimi 7.10-7.11 Relacioni. Funkzioni
Vazhdimi i mësimi 7.10-7.11
- Mësimi 7.12 Funkcionet me operatorët e mbledhjes dhe të zbritjes
Vazhdimi i mësimi 7.12
- Mësimi 7.13 Funkcionet me operatorët e shumëzimit dhe të pjesëtimit
Vazhdimi i mësimi 7.13

KREU VIII

- Mësimi 8.1 Boshti numerik. Plani koordinativ
- Mësimi 8.2-8.3 Simetria
Vazhdimi i mësimi 8.2-8.3
Vazhdimi i mësimi 8.2-8.3
- Mësimi 8.4 Zhvendosja paralele
Vazhdimi i mësimi 8.4
- Mësimi 8.5 Zmadhimi dhe zvogëlimi i figurave
Vazhdimi i mësimi 8.5

KREU IX

- Mësimi 9.1 Grumbullimi dhe regjistrimi i të dhënave
- Mësimi 9.2-9.3 Interpretimi i diagrameve
- Mësimi 9.4 Ideograma
- Mësimi 9.5 Probabiliteti
Vazhdimi i mësimi 9.5

PËRMBAJTJA

MATEMATIKA

5

